

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 40. De Verborum singnificatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

contra naturam, Prout voluit Pius V. cujus constitutionis verba refert Navarr. in *Manuali* cap. 27. num. 249. & addit eam intelligendam esse non de quocumque committente hoc crimen, sed exercente, cum frequentatione actuum. Quia & in alijs delictis atrocib⁹ pro arbitrio poenam hanc infligi posse, tenet Diaz c. 128.

6. Et hinc iterum resultat discrimen inter Depositionem Respective, & Degradationem à Depositione Absoluta; quia hæc habet locum etiam in alijs criminibus, ut furto, homicidio, perjurio, &c. c. *Cum non ab homine sup. De iudicio*: in quibus etiam, si quid atrocius commissum fuerit à Clerico, post depositionem in archum monasterium poenitentia peragenda causa includitur, c. *Tua sup. De poenis can. Sacerdos Distinct. 81*, Quo casu ex beneficijs suis ali debet, vel ab Episcopo, si sit pauper, *can. De lapsis xv. q. 6*. Cæterum hisce temporibus hæc dectio in monasterium vix est in usu, cum monasteria passim recipere tales, recitent, nec ab Episcopo, ut recipiant, cogi possint, quippe ubique ferè exempta, *Pial. d. loco n. 9. in fine*. Ubi paulò antè tradit, neminem deponendum, nisi in casibus à jure expressis, vel illis tantum, quibus Jus Civile infligit poenam mortis: hodie tamen poenas omnes esse arbitrias, posseque judicem pro arbitrio suo hanc poenam imponere,

7. Ex prædictis Depositio, ad Degradationem ordiata, definiti potest, quod sit privatio perpetua Clericalis muneris, per Canonicam sententiam, cum debita solemnitate prolata: Degradatio verò sit perpetua, privatio Clericalis muneris & privilegij per similem sententiam, adjuncta reali actione & ceremoniâ per Canones instituta. Ita Suarez, *De Censuris Dist. 30. sect. 2, n. 6*.

8. Ex eo autem, quòd Depositio & Degradatio sint poenæ ex institutione sua perpetuæ, sequitur jure Ordinario eas tolli à nemine posse, sed tantum per potestatem absolutam summi Pontificis: qui raro, vel nunquam id facit. Imò secundum præsentem Ecclesiæ statum non datur remissioni locus, quandoquidè degradatus statim tradatur sæculari brachio poenam mortis multandus.

Ex eo verò quòd Depositio non privet Ordine ipso, cum per characterem indelebilem impri-

matur, ac proinde non possit auferri ab Ecclesia: sequitur, sacerdotem depositum verè consecratè, verè ungerè, cæteroque actus Ordinis validè exercere, quando scilicet non requirunt jurisdictionem (quod addo, ut excludatur absolutio sacramentalis:) & similiter Episcopum depositum verè ordinare, confirmare, si debita forma & materia ac legitima intentione utatur. Ob eandem causam depositio non privat onere Ordini conjuncto: v. g. recitari dihoras Canonicas, servandi castitatem, & inhabilitatem ad matrimonium contrahendum, si depositus sit sacris initiatus.

Illud denique hic subijciendum, edicta princeps nostrorum aut Concordata non aliter prohibere exercitium censurarum, quam contra Officiales sæculares. Imò discretè eadem Concordata executiones decretorum & sententiarum Ecclesiasticarum per censuras fieri permittunt, teste Zyp. *h. t. in fine*.

TITULUS XL.

De Verborum significatione.

1. *Varia verbi significatio,*
2. *Verba non semper accipienda prout sonant, sed juxta mentem profertis.*

DUO sequentes Tituli per universam Juris nostri materiam diffunduntur, ideoque postremo loco, uti factum quoque in Digestis, collocantur. Et primus quidem *De Verborum significatione* utilitatem suam habet, cum sæpè dubitati contingat de significatione terminorum, seu vocum ipsarum.

1. Nam ut alias Verbi significationes omitram, quibus significat nunc secundam personam in divinis, nunc apud Grammaticos tertiam orationis partem; nunc apud Logicos conceptum in intellectu retentum, quo aliquid cogitamus, quòd deinde vocibus declaramus; nunc quòd à re sive facto distinguitur, juxta illud.

Non opus est verbis, creditorebus ait.

& dum dicitur. *Non opus est verbis, sed factis, & Dare alicui verba* pro decipere: sumitur Verbum

bum hic generaliter, prout idem est, quod vox seu dictio aliquid significans, sive sit verbum, sive nomen sive pronomen sive aliqua alia pars Orationis apud Grammaticos: quod Vario à veritate deducit, quasi verum nos loqui oporteat. Hoc verò Tit. potissimum traditur, quid significant, & quomodo verba accipienda sint, sive voce proferantur, sive scripto, veluti in testamento, vel rescripto, vel alio instramento contineantur V.g. quid veniat appellatione Novalis, ut in c. 1. quid nomine Patris, ut in c. 2. quid Unigeniti, ut in c. 3. quid Primogeniti, ut in c. Ioseph. & c.

2. Quantum autem ad modum, quo accipi debent, in primis traditur, verba, cum inventa sint, ut indicat proferentis mentem, l. Labeo D. De supellest. Legata, non semper accipienda esse pro ut sonant, sed magis inspiciendam esse mentem proferentis; & cum de ea constat, non esse laborandum de verbis, c. In intelligentia, Nihil obstat, c. Praterea h. t. quia non intentio verbis, sed verba intentioni servire debent, c. In h. t. aded ut verba contractuum pro rei qualitate, & tuenda voluntatis seu intentionis causa contra propriam significationem interdum accipiantur & intelligantur, ut in l. Ex conducto 15. §. Papinianus & in l. In lege 29. D. locati. Et ideo non vitatur factum, vario modo narratum ubi idem in substantia concluditur: & intelligi debent verba eo respectu & ad eum finem, ad quem proferantur, l. Debitor §. fin D. Ad Trebelli & restringi ad rem, super qua proferuntur, §. Quod autem instituit. De legitima agnatorum tutela.

Proponuntur etiam variarum vocum definitiones, veluti Pacti, in c. Pactum interdicti, in c. Cum in partibus novalis, in d. c. 1. & c. Quid per noval. similiter quis dicatur Praepositus, c. Quamvis eod.

Si verò quaeratur de verbis rescripti, summi Pont. tum consulendus est Pont. ut in c. Olim & alius hoc sit. Alias vero accipienda sunt verba juxta sensum seu significationem, secundum quam inspectis rerum circumstantiis, verisimile est proferentem accepisse, c. Quarenti h. t. ne dum proprietates spectatur, omittatur sensus veritatis, d. c. Praterea & c. Quod dicitur. & c. Ioseph hoc sit. Quod si verba obscura fuerint, ita intelligenda sunt, ut res de qua agi-

tur, potius valere possit, quam petire, d. c. Abbati vers. profecto.

Insuper quarundam vocum etymologiae traduntur, veluti unde dicatur jus, c. Ius dicitur: unde dicatur pactum, d. c. pactum: unde dicatur Forus, c. Forus eod. Denique traditur privilegia Principis latissime esse accipienda ut aliquid adferant seu operentur, nec remaneat ambiguitas, d. c. Abbati eod.

TITULUS XLII. & Ultimus.

De Regulis juris.

1. Regula unde dicta.

2. Regula definitio apud Iuriconsultos.

Regula sumitur ex Jure, non verò Jus ex Regula, l. 1. D. h. t. & propterea, postquam de toto jure Pontificio actum est, subjicitur coronidis loco Tit. De Regulis Iuris; & quidem post Tit. De Verborum significat. quia disputatio de vocibus simplicibus praecedere debet disputationem de compositis.

Dicitur autem Regula ex eo, quod rectè ducatur, vel, ut alij volunt ex eo, quòd regat: vel normam rectè vivendi præbeat, vel quod distortum pravumque corrigat, ut habetur in can. Regula Dist. 3. Et Græcè dicitur Canon, can. Canon ead. Distinct. 3. Unde & jus Pontificum dicitur Canonicum, id est, Regulare.

2. Jurisconsultis Regula est quædam compendiosa enarratio multarum rerum, varijs partibus Juris definitarum. Unde Azo. Regulam definit esse plurium rerum traditionem compendiosâ narratione factam: & Paulus Jurisc. in. d. l. 1. D. h. t. Regulam esse, quæ rem, quæ est, breviter enarrat. Cujus sensus est, quod in regula sit oratio, quæ rem, quæ est, id est, jus quod in ipsa controversia sequi oportet seu causam ac rationem plurium rerum in arte juris definitarum breviter id est, generaliter, & quidem ex Jure constituto & recepto enarrat. Cum enim, ut in alijs scientijs, non omnia facta & individua, utpote infinita, pos-

unt